

7/444
7/445
7/446

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.12.0.SGB.0.03-610- 3212
Konu : Soru Önergesi

.10/2011

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 10.10.2011 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.02.00-22291 sayılı yazı.

İlgi yazı ekinde alınan, Balıkesir Milletvekili Ayşe Nedret AKOVA'ya ait 7/444, Bursa Milletvekili Turhan TAYAN'a ait 7/445 ve Burdur Milletvekili Ramazan Kerim ÖZKAN'a ait 7/446 esas nolu yazılı soru önergelerine ilişkin Bakanlığımız görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EKLER:

- 1-Görüş 7/444 (4 sayfa)
- 2-Görüş 7/445 (1 sayfa)
- 3-Görüş 7/446 (1 sayfa)

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi

:Ayşe Nedret AKOVA

Balıkesir Milletvekili

Esas No

:7/444

2010 yılı itibariyle Türkiye'nin 111.398.000 adet ürün veren zeytin ağacı varlığı vardır. Balıkesir de 10.706.622 adet ürün veren zeytin ağacı ile ülkemizin zeytin ağacı varlığının %9,6'sına sahiptir. Türkiye'de 1.415.000 ton zeytin üretilirken; Balıkesir'de 220.449 ton zeytin üretimiyle ülkemiz zeytin üretiminin %15,6'sını üretir. Türkiye'de 1.040.000 ton zeytin, yağlığa ayrılırken; Balıkesir'de 182.837 ton zeytinin, yağlığa ayrılmasıyla, ülkemiz yağlık zeytininin % 17,6'sını karşılar. Balıkesir'in zeytin üretimi sahip olduğu ağaca oranla Türkiye geneline göre daha verimlidir. Bu rakamlardan da anlaşılacağı üzere Balıkesir Türkiye zeytin ve zeytinyağı üretiminde çok önemli bir paya sahiptir ve zeytincilik Balıkesir halkı için önemli bir gelir kaynağıdır. Zeytin üretiminde var yılı yok yılı (periyodisite) etkisinin azaltılması için, zeytin çeşitlerinin ıslahının yapılması, sulama, ilaçlama ve gübreleme vb bakım işlemlerinin modernize edilmesi amacıyla zeytin üreticisinin desteklenmesi gereklidir. 1998 yılında ürüne destek primi çerçevesinde zeytine kg basma 40 Cent destek verilmeye başlanırken; yıllar içerisinde bu destek hem toplam ödenen prim miktarı hem de prime esas fiyat açısından inişli çıkışlı bir seyir izlemiş, zamanında ödenmeyen primler yüzünden üretim şartları giderek ağırlaşmıştır. Zeytin üreticisi desteklenirken ilimiz ve civar illerde de mevsimlik işçilerin istihdamı etkilenmektedir. Bu bağlamda:

SORU 1) Sağlıklı bir yaşam için gereklilik olan zeytinyağının tanıtımına, tüketiminin artırılmasına, iç ve dış pazarının genişletilmesine yönelik olarak ileriye yönelik planlarınız var mı? Varsa hangi aşamada, halen neden bir gelişme sağlanamıyor?

CEVAP 1) Ülkemiz Dünya'da zeytin ve zeytinyağı sektöründe rekabet gücünün artırılması amacıyla 1998 yılında üyeliğinden ayrıldığı Uluslararası Zeytin Konseyi'ne (UZK) Bakanlığımız, Mülga Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Mülga Dış Ticaret Müsteşarlığı ve Ulusal Zeytin ve Zeytinyağı Konseyi (UZZK) girişimleri sonucunda 21 Şubat 2010 tarihi itibariyle tekrar üye olmuştur.

UZK'ya yeniden üyeliğimizin gerçekleşmesi ile Ülkemizin sürdürülmekte olan son derece önemli uluslararası projelerde yer alabilmesi, yeni Uluslararası Zeytinyağı ve Sofralık Zeytin Anlaşması' nın taslak metni üzerinde müzakerelerde bulunabilmesi, zeytincilik alanında UZK' yı referans alan Avrupa Birliği' ne uyum gösterilebilmesi ve UZK' da üretimden ihracata kadar ele alınan pek çok teknik konuda, üretici üye ülke olarak Türkiye'nin de söz sahibi olması sağlanacaktır. Bunun sonucu olarak da, hem iç tüketimin artırılması hem de Türk zeytinyağının yurtdışında tanıtılması ve dünya piyasasında hak ettiği yeri kazanmasına olanak sağlanacaktır.

Ayrıca, Uluslararası Zeytin Konseyine yeniden üyeliğin gerçekleştirilmesi ile UZK'nın hedef pazarlar olarak belirlemiş olduğu ülkelerde yapılan tanıtım faaliyetlerine Ülke olarak iştirak edilerek özel tanıtım programları düzenlenebilecektir.

Bununla birlikte; zeytin ve zeytinyağının yurt içinde tanıtımı, tüketimi ile ihracatını artırmak amacıyla Mülga Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından 3 Nisan 2007 tarihinde Zeytin ve Zeytinyağı Tanıtım Komitesi (ZZTK) kurulmuş olup, söz konusu komite çalışmalarına devam etmektedir.

SORU 2) Ürün destek prim sisteminin telafi edici değil planlayıcı ve üretim kalitesini artırıcı bir işlev yerine getirebilmesi amacıyla düzenleme neden yapılmamaktadır?

SORU 10) Üreticimizin ve ihracatçımızın rekabet gücünü artırarak aynı zamanda halkımızın daha uygun fiyattan zeytinyağı tüketebilmesi için zeytinyağına uygulanan prim miktarının Avrupa Birliği ülkelerindeki seviyelere çıkarmayı planlıyor musunuz?

CEVAP 2-10) Bakanlığımızca, zeytinciliğimizin ve zeytin üreticilerimizin teşvik edilmesi amacıyla 1998 yılından bu yana kg başına zeytinyağı destekleme primi ödemeleri yürütülmektedir.

Bu amaçla 25/04/2006 tarih ve 26149 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 5488 sayılı Tarım Kanunu çerçevesinde her yıl kilogram başına verilecek zeytinyağı destekleme miktarları, Tarımsal Destekleme ve Yönlendirme Kurulu tarafından bütçe imkanları dahilinde belirlenmektedir.

Söz konusu Kanunun 19 uncu maddesi (b) bendinde Fark Ödemesi “çiftçilere üretim maliyetleri ile iç ve dış fiyatlar dikkate alınarak fark ödemesi desteği verilir. Fark ödemesi desteği öncelikle arz açığı olan ürünleri kapsar.....”,

(c) bendinde Telafi Edici Ödemeler; “Üreticilerin arz fazlası olan ürünlerin üretiminden vazgeçerek alternatif ürünlere yönelmeleri teşvik edilir. Üreticilere, arazilerinde alternatif ürünleri yetiştirmelerinden dolayı karşılaşılabilecekleri gelir kayıplarını önlemek üzere telafi edici ödeme yapılır.” denilmektedir.

Ülkemizde stratejik bir ürün olarak değerlendirilen zeytin ve zeytinyağı sektörünün geliştirilmesi amacıyla dünyadaki gelişmelere paralel olarak Bakanlığımızca da 2014 yılına kadar alan, ağaç sayısı, sofralık ve yağlık üretim miktarı ile ihracat ve kişi başına tüketim miktarının da artırılması yönünde hedefler belirlenmiştir.

Bu çerçevede değerlendirildiğinde; zeytinyağı ürünü destekleme aracı “telafi edici ödemeler” şeklinde olmayıp, “fark ödemesi” desteği şeklindedir.

SORU 3) Ürünün kg’ı başına ödenen destek priminin üretim maliyetlerinde ve enflasyondaki artış dikkate alınarak artırmayı planlıyor musunuz? Destek priminin daha istikrarlı bir çerçevede ve zamanında ödenmesi için çalışmalarınız var mıdır?

CEVAP 3) Tarımsal Destekleme ve Yönlendirme Kurulu tarafından, bütçe imkanları da dikkate alınarak 2011 yılında 2010 yılı ürünü zeytinyağı destekleme primi 30 Kr/Kg olarak belirlenmiştir.

Ayrıca, Bakanlığımızca söz konusu Kurul tarafından sektörde istikrar sağlamak amacıyla bir sonraki ürün sezonuna ait prim miktarları da belirlenerek Resmi Gazete’de yayımlanmaktadır.

Bu çerçevede, 2012 yılında 50 Kr/Kg olarak belirlenen prim miktarı 7 Nisan 2011 tarih ve 27898 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2011/21 No’lu Tebliğ çerçevesinde ödenecektir.

Bugüne kadar Bakanlığımızca zeytinyağı destekleme primi ödemeleri zamanında gerçekleştirilmiş olup, herhangi bir aksaklık yaşanmamıştır.

SORU 4) Yeni oluşturulacak tesislerde sertifikalı fidan kullanılması durumunda verilen destek miktarlarının mevcut geleneksel zeytinliklerin imar ihyasında da verilmesi ile ilgili bir çalışmanız var mı? Bu konuda mevcut geleneksel zeytinlikler lehine bir düzeltme yapacak mısınız?

CEVAP 4) 3573 sayılı “Zeytinciliğin Islahı ve Yabanilerinin Aşılattırılması Hakkında Kanun’un” 20. Maddesi çerçevesinde var olan zeytin bahçelerinin kesilmesi, sökülmesi yasak olduğundan Sertifikalı/Standart Fidan Kullanım Desteklemesinin ise yeni tesis edilen kapama bahçelere verilmesi amaçlanmaktadır.

SORU 5) Arazisi az olup daha fazla zeytin ağacına sahip olanların yetersiz destek alması yüzünden, dönüm başına uygulanan doğrudan gelir desteği sistemini ağaç başına destekleme modeline dönüştürerek revize edecek mısınız?

SORU 11) Zeytinin fabrikalarda işlem görmeden önce gerek nakliye gerekse fabrikada bekleme esnasında kaliteyi olumsuz yönde etkileyen çuval sisteminden vazgeçilmesi gerekmektedir. Bunun için üreticilere 25 kg.lık, fabrika sahiplerine 250-500 kg.lık plastik kasa alımında destekleme yapmayı düşünüyor musunuz?

CEVAP 5-11) Ülkemizin stratejik ürünleri olan yağlı tohumlu bitkiler, zeytinyağı, hububat ürünleri ve baklagillerin üretiminin havzalara göre planlanarak yönlendirilmesi, üretimin teşvik edilmesi, ürün kalitesinin artırılması, üretimin ve üreticinin kayıt altına alınması, üretim maliyetlerinin düşürülmesi, üreticilerin gelir seviyelerinin yükseltilmesi, ileriye yönelik projeksiyonların yapılması, tarımsal sanayiye hammadde temini ve ürünlerin uluslararası rekabet gücünün artırılması amacıyla üreticilerimize fark ödemesi şeklinde destekleme yapılmaktadır.

Bu çerçevede, Bakanlığımızca söz konusu zeytinyağı destekleme ödemeleri kg başına yürütülmektedir.

SORU 6) Ülkemiz zeytin gen kaynaklarına sahip çıkabiliyor mu? Zeytin fidan ithalatının yasaklanması yönünde bir çalışma var mıdır?

CEVAP 6) Ülkemiz zeytinciliğinin geliştirilmesi ve gen kaynaklarının korunması amacıyla Bakanlığımız İzmir-Bornova Zeytincilik Araştırma İstasyonu Müdürlüğü ve Balıkesir Edremit Zeytincilik Üretme İstasyonu Müdürlüğünce çalışmalar yürütülmektedir.

Ülkemiz birçok türde olduğu gibi zeytinin de gen kaynağı ve anavatanıdır. Bu nedenle, gen kaynağımızın korunması açısından ülkemizde üretilen ancak kayıtlı olmayan çeşitlerin ihracı yasaktır. Ancak, yurt içinde kayıt altına alınmış ve sertifikalandırılmış olan zeytin fidanlarının ihracı Bakanlığımızdan izin alınması kaydıyla ihraç edilebilmektedir.

Bakanlık olarak temel politikamız; öncelikli olarak ihtiyacın, yurt içinde üretilen ve sertifikalandırılan fidanlardan karşılanmasıdır. Bu amaçla; zeytinde yağlık çeşitler ile bahçe tesisi destekleme kapsamında olup, standart fidanlar ile bahçe tesisinde dekara 50 TL, sertifikalı fidanlar ile bahçe tesisinde ise dekara 100 TL destekleme yapılmaktadır.

SORU 7) Kalite kayıplarının önlenmesi için zeytinyağı depolama sistemlerindeki bozuklukların giderilmesi ile ilgili bir çalışmanız var mıdır?

SORU 8) Ülkemizde paslanmaz çelik tank kullanılma kapasitesi düşüktür. Zeytinyağlarımız, azot korumalı paslanmaz çelik tanklarda korunması amacıyla destekleme çalışması yapmayı planlıyor musunuz?

CEVAP 7-8) Zeytinyağının depolama şartları, Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliği'nin Gıdaların Taşınması ve Depolanması bölümünde yer alan Taşıma ve Depolama Kuralları gereği Bakanlığımızca denetlenmektedir.

SORU 9) Sektörü daha iyi analiz edebilmemiz amacıyla TÜİK bitkisel ürün denge tablolarında zeytin verilerinin yer alması neden sağlanamamaktadır?

CEVAP 9) Bitkisel ürün denge tabloları Türkiye İstatistik Kurumu tarafından hazırlanmakta olup, bitkisel ürün denge tablolarında çeşit artırma çalışmaları devam etmektedir. Bu çalışmalar içerisinde zeytin için de bitkisel ürün denge tabloları oluşturulması yer almaktadır. Bakanlığımızca, Türkiye İstatistik Kurumu'na konu ile ilgili gereken destek sağlanacaktır.

SORU 12) Körfez Bölgemizin zeytinyağlarının kalitesi dünyaca kabul edilmiş ve muhtelif yarışmalarda defalarca birincilikler elde edilmiştir. Bu durumun tescil edilebilmesi için bölgemiz zeytinyağlarının coğrafi işaret ile tescillenmesi uygun olacaktır. Bu yönde bölgemiz Ticaret Odaları, Tarış ve ilçeler arasında uyumsuzluk vardır. Bu konuda bir uzlaşma zemini ve birlikte hareket etmeye ihtiyaç vardır. Bu konuda Bakanlığımızın çalışmaları nelerdir?

CEVAP 12) Bakanlığımıza bağlı "Zeytincilik Araştırma İstasyonu Müdürlüğü" Bornova/İzmir'de 1937 yılında kurulmuştur. Müdürlük zeytin, zeytinyağı ve sofralık zeytinde her türlü araştırma, geliştirme ve eğitim çalışmaları yapmaktadır. Ayrıca veri toplama-değerlendirme ve gen kaynaklarını toplamak, değerlendirmek ve muhafaza etmeye yönelik çalışmalar da yapılmaktadır.